

นางสาวนภนวลพรรณ ภาวสันต์

ผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมเทคโนโลยีทางการเงิน

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)

ด้วยเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว โดยมีการนำระบบบล็อกเชน (blockchain) มาใช้ในการสร้างผลิตภัณฑ์และให้บริการทางการเงินรูปแบบต่าง ๆ หนึ่งในนั้นที่กำลังเป็นนิยมคือ Decentralized Finance หรือ “DeFi” หลายคนอาจเคยได้ยินหรือเคยเข้าไปทำธุรกรรมกับโครงการ DeFi กันบ้าง แม้ DeFi จะเป็นเรื่องใหม่แต่มีแนวโน้มการเติบโตอย่างก้าวกระโดด มีโครงการ DeFi เกิดขึ้นมากมาย ทั้งโครงการที่ได้รับความสนใจและมีผู้เข้าร่วมเป็นจำนวนมาก และบางโครงการก็มีผู้ที่ถูกหลอกลวงและเกิดความเสียหาย ดังนั้นประชาชนและผู้สนใจจึงควรศึกษาข้อมูลก่อนเข้าทำธุรกรรม มาดูกันว่า DeFi คืออะไร มีการกำกับดูแลอย่างไรตามกฎหมายไทย รวมทั้งข้อพิจารณาก่อนทำธุรกรรม DeFi สำหรับผู้ประกอบการและผู้ซื้อขาย

DeFi คืออะไร

DeFi เป็นบริการทางการเงินแบบกระจายศูนย์บนระบบบล็อกเชน ไม่พึ่งพาตัวกลาง โดยใช้กลไกควบคุมการดำเนินการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดผ่านสัญญาอัจฉริยะ (smart contract) ดังนั้นจุดสำคัญของโครงการ DeFi จึงอยู่ที่ความน่าเชื่อถือ การทำงานอย่างถูกต้อง และความปลอดภัยของเทคโนโลยีเป็นหลัก ซึ่งแตกต่างจากบริการทางการเงินรูปแบบดั้งเดิมที่ความสำคัญจะอยู่ที่การปฏิบัติงานของผู้ให้บริการอย่างสถาบันการเงิน

ปัจจุบันโครงการ DeFi ที่เกิดขึ้นทั้งในและต่างประเทศ มีกิจกรรมที่ครอบคลุมการให้บริการทางการเงินที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็น *การให้ยืมและยืมสินทรัพย์ดิจิทัล (lending & borrowing)* ซึ่งผู้ทำธุรกรรมสามารถฝากสินทรัพย์ดิจิทัล โดยได้รับผลตอบแทนและส่วนแบ่งจากการให้ยืมสินทรัพย์ดิจิทัลและค่าธรรมเนียมที่เกิดขึ้นในระบบ *การซื้อขายแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัล (decentralized exchange)* ซึ่งเป็นการให้บริการแบบกระจายศูนย์ ไม่มีการเก็บรักษาทรัพย์สินของลูกค้า โดยผู้ทำธุรกรรมจะทำการเชื่อมต่อกระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ (wallet) ของตนกับเว็บไซต์ผู้ให้บริการเมื่อต้องการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ดิจิทัล หรือกิจกรรมอื่น ๆ เช่น *การบริหารจัดการสินทรัพย์ (asset management)* โดยให้บริการผ่านแพลตฟอร์มแบบกระจายศูนย์

นอกจากนี้ ยังมีการออกโทเคนดิจิทัล เช่น Liquidity Provider (LP) token, governance token หรือ token ต่าง ๆ ให้แก่ผู้ทำธุรกรรมในโครงการ DeFi ตลอดจนการทำกิจกรรมอื่น ๆ เช่น ให้รางวัล ชิงโชค และหลายโครงการยังมีการต่อยอดกิจกรรมเพื่อเพิ่มปริมาณการทำธุรกรรมและส่งเสริมให้มีการใช้งาน token ของโครงการมากขึ้นเรื่อย ๆ

DeFi และการกำกับดูแล

พระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 (พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ) เป็นกฎหมายที่กำกับดูแลการเสนอขายและการให้บริการเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล ประกอบด้วย คริปโทเคอร์เรนซีและโทเคนดิจิทัล โดยกำหนดให้ การออกโทเคนดิจิทัลต้องได้รับอนุญาตจาก ก.ล.ต. ต้องเปิดเผยข้อมูลตามที่กำหนด

และเสนอขายผ่านผู้ให้บริการระบบเสนอขายโทเคนดิจิทัล (ICO Portal) ที่ได้รับความเห็นชอบจาก คณะกรรมการ ก.ล.ต. รวมทั้ง ยังกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล ได้แก่ ศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล (digital asset exchange) นายหน้าซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล (digital asset broker) ผู้ค้าสินทรัพย์ดิจิทัล (digital asset dealer) ผู้จัดการเงินทุนสินทรัพย์ดิจิทัล (digital asset fund manager) และที่ปรึกษาสินทรัพย์ดิจิทัล (investment advisor) ต้องได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจตามประเภทที่ได้รับอนุญาต

หากกิจกรรมที่เกิดขึ้นในโครงการ DeFi ในประเทศมีการออกโทเคนดิจิทัลให้แก่ผู้ใช้บริการ อาจเข้าข่าย การเสนอขายโทเคนดิจิทัลที่ต้องได้รับอนุญาต และหากลักษณะหรือรูปแบบการให้บริการเข้าข่ายเป็นการ ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลประเภทใดประเภทหนึ่ง ก็จะต้องได้รับใบอนุญาตและปฏิบัติตามกฎหมาย ที่กำหนดตามที่กล่าวมาข้างต้น รวมทั้งในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลนำสินทรัพย์ดิจิทัล ไปจดทะเบียนซื้อขายในศูนย์ซื้อขายฯ ก็จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การคัดเลือกและจดทะเบียน (Listing rules) ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ก.ล.ต. นอกจากนี้ กิจกรรมอื่น ๆ เช่น การให้ยืม การให้รางวัล หรือชิงโชคต่าง ๆ อาจต้องปฏิบัติตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องด้วย

ข้อควรรู้ก่อนทำธุรกรรม DeFi

เนื่องจากปัจจุบัน DeFi ยังเป็นเรื่องใหม่และยังต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผู้ประกอบธุรกิจและ ผู้ที่จะดำเนินการเกี่ยวกับ DeFi ในประเทศ ควรพิจารณาก่อนดำเนินการว่าธุรกรรมดังกล่าวนั้นเข้าข่ายการ ออกเสนอขายโทเคนดิจิทัลหรือเป็นการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลที่ต้องได้รับอนุญาตหรือไม่ หากฝ่าฝืนจะเป็นการออกเสนอขายโทเคนดิจิทัลหรือการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งมีโทษตาม พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลฯ รวมทั้งศึกษาและปฏิบัติตามกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

ผู้ทำธุรกรรมฝากสินทรัพย์ดิจิทัลอาจประสบผลขาดทุนจากราคาของสินทรัพย์ดิจิทัลที่ไปฝากเปลี่ยนแปลงเมื่อ เทียบกับราคาขณะที่ได้ทำการฝาก (impermanant loss) นอกจากนี้ ที่ผ่านมามีบางโครงการ DeFi ถูกแฮ็ก smart contract เกิดปัญหา มีช่องโหว่ หรือทำงานผิดพลาด ทำให้ผู้ซื้อขายเกิดความเสียหายและสูญเสีย ทรัพย์สิน และมีบางโครงการ DeFi ที่ปิดตัวและหลอกลวงทรัพย์สินของผู้ซื้อขายไป ซึ่งหากเป็นโครงการ DeFi ในต่างประเทศก็อาจไม่ได้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลตามกฎหมายของไทย

ดังนั้น ผู้ซื้อขายควรศึกษาโครงการ DeFi ก่อนที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องทั้งในทางเทคนิคด้านความปลอดภัย รวมถึงข้อกำหนด เงื่อนไข และฟังก์ชันการทำงานต่าง ๆ ที่เขียนขึ้นบนระบบ ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง และควร ตรวจสอบว่าโครงการนั้น ได้ผ่านการตรวจสอบ (audit) จากบริษัทตรวจสอบที่เชื่อถือได้ และผู้ให้บริการ เป็นผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลที่ได้รับอนุญาตและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ก.ล.ต. หรือหน่วยงาน กำกับดูแลตามกฎหมายอื่นหรือไม่

ทั้งนี้ สามารถตรวจสอบรายชื่อผู้ประกอบธุรกิจอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ก.ล.ต. ได้จากแอปพลิเคชัน SEC Check First หรือเว็บไซต์ www.sec.or.th หัวข้อ สินทรัพย์ดิจิทัล และสอบถามข้อมูลหรือแจ้งเบาะแส ได้ที่ศูนย์บริการประชาชน ก.ล.ต. โทร 1207

ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)

“ก.ล.ต. ดูแลตลาดทุน เพื่อให้คุณมั่นใจ”